

ЊЕГОВО ПРЕОСВЕШТЕНСТВО ЕПИСКОП РАШКО-ПРИЗРЕНСКИ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКИ АРТЕМИЈЕ ПОВОДОМ НАЈНОВИЈЕГ СКРНАВЉЕЊА ХРАМА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У ЂАКОВИЦИ

На сајту СПЦ појавио се текст „Најоштрији протест Епископа Теодосија председавајућој Комисије за обнову Савета Европе и шефу УНМИК-а“ (написан у Манастиру Високи Дечани 12. јула 2008). Будући да смо у тексту поменути у смислу надлежности, дајемо виђење „најоштријег протеста“ викарног Епископа липљанског Г. Теодосија, у светлу чињеница. Везано за затирање темеља храма Свете Тројице у Ђаковици, објављен протест садржи информацију да је „прошле године, у склопу припрема за конзервацију темеља и ограђивање, извршено чишћење локације од смећа, пошто је на том месту направљена дивља депонија“.

Подсећамо да смо управо тада, септембра 2007, реаговали на појаву грађевинских машина на локацији (Саопштење за јавност Епархије рашко-призренске - *Затирање српских трагова на Косову и Метохији се наставља*, 26.09.2007).

Тада смо указали да „неколико претходних дана грађевинске машине свакодневно рашчишћавају остатке заветног храма Слободе“, упозорили смо да се „чују гласови да органи општине Ђаковица намеравају да земљиште на коме је храм био подигнут, одузму од Епархије рашко-призренске и пренесу на општину Ђаковица“, и посебно да, „под влашћу међународне заједнице у протеклих осам година, Шиптари врше духовни и национални геноцид над српским народом“.

Подсећамо и на реаговање Савета за обнову и изградњу храмова Епархије рашко-призренске којим смо председавали: „Алармантан је податак да је на једној од локација у Ђаковици, која се обнавља према Меморандуму, у току уништавање и последњих трагова цркве Свете Тројице од стране шиптарских терориста. Ова црква је срушена 1999, поново девастирана марта 2004. и данас се скрнави и то у процесу „обнове““ (Саопштење за медије Савета - *Неслагање са Меморандумом*, 03.10.2007).

Подсећамо и на претходне нетачне и штетне наводе о власништву ове локације које даје Комисија за обнову: „локација је политички оспоравана и власништво је спорно“ (Извештај Комисије за обнову 2006), и реакцију: „кроз извештај Комисија званично дезинформисе о спорности власништва, локација је власништво Српске Право-

славне Цркве“. (Истина о обнови - извештај презентован Амбасадорима Савета Безбедности априла 2007).

Дакле, најоштрији протест третмана ове локације, као надлежни Епископ упућивали смо више пута званичницима Државе и Цркве.

МИНИСТАР КУЛТУРЕ У УЛОЗИ АРБИТРА, ГОДИНУ ДАНА РАНИЈЕ

Тада актуелни Министар културе у Влади Републике Србије, Г-дин Војислав Брајовић, упућује Нам писмо у поводу цркве у Ђаковици, упознајући нас са усменим договором Епископа Теодосија и УНМИК-а о уклањању смећа са локације (писмо бр. 06-00-163/207-01 од 9. октобра 2007).

Његово Преосвештество Православни
Епископ рашко-призренски и
косовско-метохијски г.г. Артемије

„У периоду између 2004. и 2007. године на месту некадашње цркве локални Албанци су бацали смеће, што је додатно скрнавило место на ком се црква налазила. Комисија за обнову цркава уништених у мартовском погрому на Косову и Метохији уврстила је и ову цркву на листу храмова предвиђених за обнову... Представнику СПЦ у Комисији пожалили су се и представници УНМИК-а на неодрживо стање у ком се налази простор некадашње цркве и због тога се представник СПЦ, Владика Теодосије, усмено сагласио са предлогом УНМИК-а да се смеће уклони са те локације, али да се при томе не смеју спроводити други радови, нити уклањати остаци храма. Представник УНМИК-а г. Рајнер се обавезао да ће се придржавати договора о уклањању смећа и да се мимо тога неће ништа друго радити, и истовремено је покренута иницијатива у Комисији за обнову да се као прва фаза у обнови порушеног храма заштити локација на којој је храм био подигнут постављањем оградне од високих панела, да би се на тај начин спречило даље бацање смећа на том месту.

Нажалост, приликом уклањања смећа са места на ком се налазила црква користила се грађевинска машина (багер) која је поред смећа уклонила и преостале остатке шута од порушеног храма. Колико нам је познато, машине нису коришћене за ископавање остатака темеља храма. Представници УНМИК-а се нису у свему држали оквира посла који је био предвиђен, јер су без потребе користили

грађевинску машину. Владика Теодосије је захтевао од УНМИК-а да обустави све даље радове, што је одмах и учињено. Истовремено, затражено је да експерти Комисије за обнову у што скоријем року посете локацију да би утврдили чињенично стање“.

Која питања је отворило арбитар?

Како је могуће да се почетак радова на локацији према Меморандуму врши према усменим договорима (викарни Епископ Теодосије се „усмено сагласио“ са рашчишћавањем смећа на предлог УНМИК-а, усмено разговарао „да се при томе не смеју спроводити други радови, нити уклањати остаци храма“)?

Ако је Епископ Теодосије као члан Комисије усмено договорио радове, ко је испред Комисије надзирао радове, посебно имајући у виду да се на локацији налазе остаци темеља храма?

Сазнајемо да се представници УНМИК-а „нису у свему држали оквира посла који је био предвиђен“, али не знамо ко је предвидео „оквир посла“, у којој процедури, према којим условима, када?

Ко је затражио и од кога је „затражено да експерти Комисије за обнову у што скоријем року посете локацију да би утврдили чињенично стање“ (писмо Министра)?

Да ли су експерти Комисије за обнову посетили локацију?

Да ли су експерти Комисије утврдили чињенично стање?

Шта је од активности Комисија предузела на локацији, десет месеци после рашчишћавања смећа (септембар 2007/ јул 2008)?

Зашто званични Извештај Комисије за обнову 2007 није забележио активности на локацији храма у Ђаковици - „прошле године, у склопу припрема за конзервацију темеља и ограђивање, извршено је чишћење локације од смећа“ (текст са Сајта СПЦ), већ се то објављује јула 2008?

Да ли је неактивност Комисије на локацији има за циљ пролонгирање обнове храма у Ђаковици?

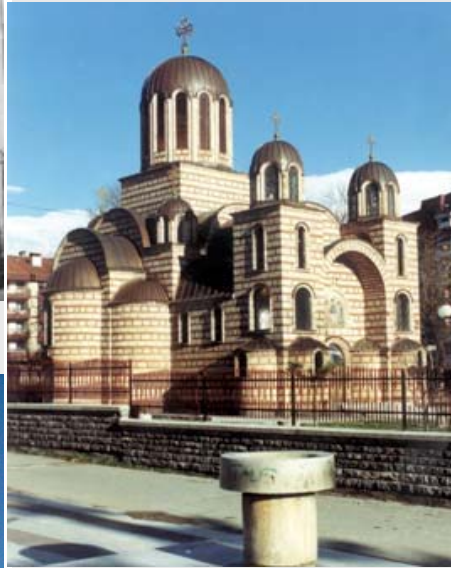
Изградња спомен-цркве 1940 - срушили су је комунисти 1950

Прва фаза разарања - храм је опљачкан, обесвећен јуна 1999. године

КОНТИНУИТЕТ ПРОЛОНГИРАЊА ОБНОВЕ ХРАМА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У ЂАКОВИЦИ

Став пролонгирања обнове храма викарни Епископ Теодосије формирао је на почетку спровођења Меморандума, уважавајући став привремене Косовске владе и УНМИК-а:

Храм Св. Тројице поново је изграђен 1998.

„Храм Св. Тројице у Ђаковици се не само од стране Косовске владе, већ и од стране УНМИК-а посматра као озбиљно политичко питање, због изузетно компликоване безбедносне ситуације у Ђаковици. Наше је мишљење, да би приоритет требало да буде обнова цркве Успења Богородице у Ђаковици, као и црква у Бистрајину и Пискотама, док би се локација у центру града могла оградити и заштитити док се не стекну повољни услови за изградњу храма Пресвете Тројице“ (Извештај о првом тромесечју рада Комисије за обнову, 21. август 2005, викарни Епископ Теодосије).

Друга фаза - Храм Св. Тројице уништен експлозијом. У трећој фази разносе се остаци

Пристајање на пролонгирање исказано је и 2006. Три објекта на простору општине Ђаковица (Саборни храм Св. Тројице

који је потпуно уништен и његове рушевине разнешене, храм Св. Илије у Бистрајину и капела св. Лазара у Пискотама сврстане су у посебну категорију објеката чијој ће се обнови приступити тек када буду створени потребни безбедносни услови, који су у тој општини веома лоши“ (Извештај о радовима Комисије за спровођење обнове 2006, викарни Епископ Теодосије).

Марта 2007, викарни Епископ Теодосије износи предлог:

„Што се тиче Саборног храма Свете Тројице у Ђаковици реч је о објекту кога би требало потпуно реконструисати највероватније у оквиру ширег и свеобухватнијег програма обнове свих осталих објеката СПЦ уништених 1999, а који треба да буде осмишљен након завршетка обнове објеката уништених у мартовском погрому 2004“ (Преглед програма за објекте предвиђене за обнову, март 2007).

Нису ли наведене изјаве у директној супротности са информацијом коју је викарни Епископ Теодосије доставио Светом архијерејском Синоду почетком маја 2008:

„Током процеса обнове КСО је закључила да се само кроз непрестану мотивисаност свих страна у обнови и у стручној сарадњи на мултиетничкој основи могу постићи најбољи резултати. Процес обнове је процес који није политичког карактера и има циљ да се српска културна баштина која је оштећена или уништена,

првенствено на деловима Косова насељеним већином Албанцима, обнови у стручној сарадњи и да буде одржива као веома важан елемент у подстицању повратка и обнове литургијског живота" (Извештај о радовима Комисије за обнову 2007, Епископ Теодосије).

Да ли се информацијом о „стручној сарадњи на мултиетничкој основи“, о томе да „процес обнове је процес који није политички мотивисан“, о томе да српска баштина буде одржива „првенствено на деловима Косова насељеним већином Албанцима“ дезинформишу и Свети архијерејски Синод и Свети архијерејски Сабор СПЦ и јавност, што управо потврђује пример Ђаковице.

Јасно је ко пролонгира обнову храма у Ђаковици!

Јасно је ко подржава пролонгирање активности на локацији!

До када се обнова пролонгира? „... док се не стекну повољни услови за изградњу храма“.

Ко је арбитар који ће оценити да су се „повољни услови“ стекли?

У којој процедури ће бити вршена ова процена?

У којој процедури и ко ће именовати арбитра?

Зашто се обнова храма одлаже за програм „који треба да буде осмишљен“?

Зашто се обнова храма предлаже „након завршетка обнове објеката уништених у мартовском погрому 2004“?

Да ли то значи изузимање локације из Меморандума?

Зашто се викарни Епископ Теодосије залаже за одлагање?

У чију корист?

ПИТАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ

После свега, ко сноси одговорност за пропусте по питању очувања српске културне баштине на Косову и Метохији? Сигурно они, који су мимо канонских прописа, мешајући се у нашу надлежност, силом одржавали реализацију Меморандума. Погубно чињење зазирања локације од стране Шиптара и пролонгирање обнове српског храма у Ђаковици пре свега пристанком српске стране (као и пролонгирање и изузимање и других локација из Меморандума), само су неки од горких плодова овог процеса обнове.

Стога, постављамо питање одговорности за незаконо инсистирање на наставку процеса обнове према Меморандуму. Одговорност за одузимање права одлучивања Нама, као надлежном Епископу, по питању обнове светиња у Нашој Епархији.

Одговорност за неприхватање нашег захтева као надлежног Епископа о утврђивању нових принципа обнове, тј. одговорност за последице наставка обнове и после аргументованог и званичног указивања на бројне пропусте и неслагодне последице.

Одговорност за омогућавање Привременим институцијама самоуправе на Косову да испуне постављени стандард у овој области - стандард VI.

Одговорност за подршку Савету Европе и шиптарским институцијама који настоје да механизам „сарадње“ проистекао из Меморандума прерасте у трајни модел институционалног оквира за заштиту српског културног наслеђа на Косову и Метохији.

Одговорност за омогућавање шиптарској страни да стекне референце за рад на обнови српског културног наслеђа. Ове референце није могла стећи без пристанка српске Цркве, на шта подсећа и представник УНМИК-а: „Албанске фирме раде на рестаурацији Српске Цркве. То је одлучила Српска Православна Црква и зато мислим да је све могуће“ (изјава Федора Климука, Јавна трибина о раду Министарства за културу, омладину и спорт, 30.11.2007).

Одговорност за улазак у процес обнове пре вршења процене штете настале у вандалским нападима тј. одговорност за зазирање доказа о учињеној штети.

Одговорност за уништавање фонда српског културног наслеђа у процесу обнове кроз изостављање неопходних фаза у грађењу и одступање од утврђених прописа и стандарда.

Одговорност за стабилност објеката посебно у случају земљотреса због непоштовања прописа за градњу у сеизмичким зонама и одговорност за безбедност људи који ће објекте користити.

Одговорност за прихватање археолошке стратегије као директиве са седнице Радне групе Унеска и Савета Европе одржане у Паризу 2005.

Одговорност за претварање обнове у „посредовање између различитости“. За претварање српске земље у мултиетничко Косово без Срба (250.000 прогнаних од којих 207.000 интерно расељених лица која и даље чекају на повратак у своје домове; кршење људских права и ограничена слобода кретања за припаднике етнички дискриминисаних заједница; терор ниског интензитета усмерен на припаднике етнички дискриминисаних заједница, њихову имовину и културно и верско наслеђе).

Одговорност за одузимање пуне надлежности српским институцијама за бригу о српском културном наслеђу на Косову и Метохији.

Одговорност за одузимање српског духовног и културног наслеђа од српског народа у целини

И тако у недоглед...

Епископ рашко-призренски и косовско-метохијски + АРТЕМИЈЕ

ЗАТИРАЊЕ ТЕМЕЉА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ Св. ТРОЈИЦЕ У ЂАКОВИЦИ

Викарни Епископ Лигљански Г. Теодосије је као представник СПЦ у процесу обнове цркава и манастира који се изводи у организацији Савета Европе, изразио најоштрији протест председавајућој Комисије Еми Кармајкл и шефу УНМИК-а г. Ламберту Занијеру због отвореног кршења обавеза које су на себи по Меморандуму за обнову преузеле косовске институције 2005. године.

У центру Ђаковице налазио се саборни храм Св. Тројице који је најпре миниран и тешко оштећен у лето 1999, да би у Мартовском погрому 2004. године све рушевине храма биле разнесене и локација скоро потпуно очишћена од остатака храма. Преостали су једино темељи храма.

Комисија за обнову Савета Европе, у којој поред Завода за заштиту споменика културе Србије и СПЦ учествују и два представника косовских институција, постигла је договор прошле године да се

земљишна парцела некадашњег храма Св. Тројице адекватно огради и да се остаци темеља храма привремено конзервирају док се храм не обнови. Прошле године, у склопу припрема за конзервацију темеља и оградивање, извршено је чишћење локације од смећа, пошто је на том месту направљена дивља депонија која је скрнавила ово свето место.

Прошле недеље, Епископ Теодосије и председавајућа Комисије за обнову Ема Кармајкл добили су информације да се без одобрења Комисије за обнову Савета Европе изводе радови на месту храма Св. Тројице у Ђаковици. Владика Теодосије је већ наредног дана обишао локацију и могао се уверити да су темељи храма већ покривени слојем од 1 метра земље. Он је одмах о томе известио надлежног архијереја Епископа Артемија и писменим путем изразио забринутост председавајућој Комисије тражећи хитно да Савет Европе и УНМИК

обезбеде да општинске власти прекину неовлашћене радове на земљишту СПЦ као и да се локација врати у своје првобитно стање ради конзервације темеља и ограђивања.

У међувремену, председник општине Ђаковица Паљ Љекај обавестио је писмом преко УНМИК-овог представника за Ђаковицу Рајнера Клефеа владику Теодосија да општина спроводи чишћење локације ради уређења терена, како би на том месту наводно било посађено цвеће. Г. Љекај је нагласио да приликом доношења земље нису дирани темељи цркве и да нису мењани катастарски подаци за ову парцелу. Председник општине Ђаковица такође је нагласио да општина неће предузимати даље активности без координације са Комисијом за обнову Савета Европе и СПЦ.

Међутим, већ наредног дана монаси манастира Високи Дечани посетили су локацију у Ђаковици где су могли да виде да су радови у пуном замаху и да се парцела на којој се налазила црква Св. Тројице претвара у општински парк, што је била и првобитна намера општинских власти. Темељи храма су потпуно покривени слојем земље, а унаоколо се праве стазе за шетаче и поставља инсталација за осветљење. Иначе писмо председника општине које је послано без печата и лого-знака општине на енглеском језику по свему судећи је састављено од стране неког међународног представника и постоји основана сумња да је реч о покушају заташкавања ситуације. У њему се ниједном речју не објашњава зашто су радови уопште започињали без консултације са Црквом и Комисијом за обнову, а сам садржај је у раскораку са ситуацијом на терену која је проверена већ истог дана.

Владика Теодосије је након пуног увида у најновију ситуацију дао следећу изјаву за јавност и писмено изразио најоштрији протест председавајућој Комисије за обнову СЕ и новом шефу УНМИК-а г. Ламберту Занијеру.

ИЗЈАВА ЕПИСКОПА ТЕОДОСИЈА

Најоштрије осуђујемо и изражавамо протест због најновијег скрнављења локације на којој се налазио српски православни саборни храм Св. Тројице у Ђаковици. Одлука општине Ђаковица да без икаквих консултација са власником земље (Епархијом Рашко-призренском - СПЦ), надлежним представницима УНМИК-а и Комисијом за обнову Савета Европе започне радове на месту храма, представља најгрубље кршење не само Меморандума о обнови из 2005. године у коме су се привремене институције Косова обавезале да ће поштовати договорене принципе, већ и отворено кршење имовинских права СПЦ чија се земља без дозволе власника претвара у градски парк. Затирање темеља који су остали једини сведок рушења православног храма Св. Тројице који се ту налазио, представља треће по реду скрнављење овог светог места од 1999. године, када је храм први пут минирао, а потом већина рушевина разнешена у марту 2004. године. Покривање темеља земљом без сагласности власника и одобрења надлежних међународних институција које учествују у процесу обнове представља бесраман акт институционалног насиља које се на више места спроводи против Српске Православне Цркве на Косову и Метохији и као такав указује на рапидно урушавање међународног ауторитета у Покрајини, у којој је од фебрура месеца једнострано проглашена независност.

Трећа фаза - разношење материјала са храма

И поред нашег првог протеста који смо упутили Савету Европе који води процес обнове и УНМИК-у који однедавно учествује у раду Комисије у име косовских институција, настављају се незаконити радови и ствара се ситуација свршеног чина на терену, што је коначни чин потпуног затирања једног православног храма и трагова његовог постојања. Иако Комисија за обнову

наставља свој рад уз сагласност Св. Арх. Сабора СПЦ од маја 2008. године уз учешће УНМИК-а као једине легитимне међународне мисије на Косову и Метохији, овај најновији атак на имовину, идентитет и достојанство СПЦ представља озбиљну препреку за даљи рад Комисије за обнову која је до сада успешно обновила више објеката СПЦ. Истовремено, понашање општинских власти које је у супротности за званичним ставом новопроглашене Владе Косова, показује да или влада Косова нема контролу над својим општинским институцијама, или је неискрена декларативна спремност Владе да подржи наставак обнове порушених српских светиња. Незаконити радови и прављење парка на локацији храма у Ђаковици представља и отворени изазов и понижење међународног присуства на Косову које очигледно или није вољно или није у стању да контролише ситуацију на терену и заштити минимум имовинских и верских права СПЦ.

Стога, као од Св. Арх. Сабора изабрани представник СПЦ у процесу обнове, најоштрије захтевамо да се у што краћем року:

1. Прекину сви неауторизовани радови на локацији храма Св. Тројице,
2. Уклони земља којом су покривени темељи порушеног храма,
3. Изврши од Комисије за обнову предвиђена конзервација и заштита темеља као прве фазе у процесу обнове храма и постави адекватна заштитна ограда у складу са договором постигнутим у Комисији за обнову,
4. Провери и потврди власништво СПЦ на овој парцели и спречи евентуална манипулација катастарским подацима.

Будући да Савет Европе који води овај процес и УНМИК који својим учешћем у Комисији гарантује обавезе косовских институција нису били у стању да спрече узурпацију права и имовине СПЦ, у обавези смо да о овом питању детаљније званично обавестимо Св. Архијерејски Синод СПЦ и нашег надлежног архијереја Њ.П. Епископа рашко-призренског Г. Артемија и нагласимо да су косовске институције овим актом озбиљно нарушиле Меморандум о обнови из 2005. године као и да међународне институције очигледно више немају контролу у процесу заштите имовинских и верских права Српске Православне Цркве у Покрајини. СПЦ је принуђена да се директно или преко надлежних институција Републике Србије по ко зна који пут опет обрати највишим међународним форумима због отвореног кршења имовинских и верских права Српске Православне Цркве на Косову и Метохији. Одговорност за евентуални престанак рада Комисије за обнову у овом тренутку, искључиво лежи на међународним институцијама које подржавају процес обнове и представницима косовских власти које су до сада давале свој допринос овом процесу.

Манастир Високи Дечани, 12. јули 2008. год.

БЕЗАКОЊУ ПОГОДУЈЕ ПОТПУНИ МЕЂУНАРОДНИ ВАКУУМ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Јуче, 16. јула 2008. године, у УНМИК-у је одржана прес-конференција на којој су српски новинари поставили неколико питања везаних за илегалну градњу на црквеној земљи и узурпацију власништва СПЦ. Представник УНМИК-а је вешто одбио да да било какав коментар о овом случају иако су локални представници УНМИК-а из Ђаковице били дужни да обавесте своје претпостављене да је реч о незаконитом послу и кршењу имовинских права Цркве.

Поред манипулације катастарским подацима манастира Високи Дечани и одбијања извршења одлуке Шефа УНМИК-а г. Рикера, ово је још један случај отвореног правног насиља и институционалне репресије коју спроводе локалне косовске институције на простору Метохије. Оно што посебно забрињава је чињеница да је међународно присуство на КИМ у потпуној конфузији и да не постоји нико ко има ауторитета да стане на крај отвореном кршењу закона, не од стране појединаца, већ од стране званичних институција.

Једноставно, ово питање се игнорише док се не направи парк, да би вероватно после тога Црква била под притиском зашто жели да уклони парк где се играју деца да би открила некакве своје рушевине цркве уколико оне већ нису и потпуно уништене. Те рушевине су сада ружне онима који су их рушили и немилице разносили од 1999. до 2004. године и сада они желе да направе нешто "лепо" и заувек затру трагове почињеног злочина. Ово неодогољиво подсећа на бетонирање многих јама и стратишта из Другог светског рата када су тадашњи државни органи желели да направе братство и јединство прикривањем истине о злочинима.

Наравно, општина Ђаковица има пуно и легитимно право да оспорава власништво и СПЦ и било кога другог, али за то постоје судови и правни процес где се другој страни омогућава да заштити своја права. Општина није изабрала овај пут већ је кренула да сама суди и пресуђује. Чињеница да је реч о локацији коју је у свом писму председник општине Ђаковица 10. јула у пуном јеку радова признао као црквену рекавши да се неће на њој ништа радити без консултације са СПЦ и Комисијом за обнову Савета Европе, а затим наредио да се радови још више убрзају представља врхунац лицемерја и отворени показатељ да се председник општине осећа као лице које је изнад закона. У сваком друштву такво понашање је законски кажњиво и од УНМИК-а би било за очекивати да посредује у подношењу кривичне пријаве против извршилаца овог илегалног рада и узурпације црквене земље.

Црква Успења Пресвете Богородице у Ђаковици пре 17. марта 2004. године

На жалост, овом безакоњу погодује потпуни међународни вакуум на Косову и Метохији. УНМИК и поред чињенице да Савет Безбедности није одобрио његов одлазак све више се смањује и избегава било какво конкретно ангажовање посебно у корист српске заједнице. Европска мисија нема званично одобрење Савета Безбедности нити Србије и изложена је потпуном бојкоту српског становништва док се не обезбеди њен рад у оквирима постојеће Резолуције 1244. Осим тога, и у ЕУ круговима постоје различити међусобни ставови о мисији

Остаци црква Успења Пресвете Богородице у Ђаковици после 17. марта 2004. године - све три фазе у једном дану - олђачкана, спаљена, срушена, материјал разнет

на самом почетку и оне све више долазе на видело. ОЕБС је годинама само пасивна посматрачка мисија која на терену настоји да избегне сваку конфронтацију са локалним властодршцима, док се КФОР бави само питањима опште безбедности и не улази у ову проблематику. Укратко речено, Срби су као слабија страна препустени безакоњу и самовољи локалних моћника који се понашају као бегови у турско време кројећи и делећи правду по свом нахођењу и волји не одговарајући никоме, па чак ни законима које су наводно сами донели. Глас Срба који су ушли у нове косовске институције нико не слуша, а и да је у тим институцијама и више Срба били би надгласани као што је то био случај за време учешћа Српске листе за КИМ пре 2004. године.

Уосталом када оне државе, које су омогућиле и признале независност Косова, не могу да контролишу ситуацију на терену, с правом се поставља питање како Срби на Косову и Метохији могу очекивати да преко таквих институција остваре било каква права и заштите своје слободе и достојанства.

Методи затирања српских светиња овим примером у Ђаковици долазе до врхунца, јер је ово завршна фаза потпуног брисања сваког трага постојања српских православних објеката. Док се бесомучно наставља кампања фалсификовања историје, негирања доприноса српског народа и Цркве културе и духовности на овом простору, албанизације српске културне и духовне баштине коју је под тим именом признала ЕУ (чак и Ахтисаријев план) све постаје јасније да је УНМИК на Косову и Метохији потпуно обеснажен и у суштини већим делом демонтиран. У одсуству могућности да се укине Резолуција 1244 на терену албански и неки међународни кругови који подржавају

самопроглашену независност активно раде на стварању политике свршеног чина.

У том процесу Срби који живе јужно од Ибра и посебно СПЦ постају колатерална штета и одузима им се право на заштиту својих најелементарнијих људских и имовинских права. Људи се питају шта их чека у независном Косову када међународна заједница на самом почетку толерише владавину безакоња. Црква је о овом случају обавестила надлежне институције државе Србије и надамо се да ће ово питање бити поменуто на најновијој седници Савета Безбедности о Косову и Метохији. У међувремену представници СПЦ ће о узурпацији црквеног влаштва, илегалној градњи и фалсификовању историје обавестити све релевантне међународне институције за заштиту људских и верских права јер се овај најновији злочин не врши више од стране неких непознатих екстремиста већ од стране званичних институција самопроглашене државе Косово што додатно компромитије и њих и оне који су их признали и подржавају их у њиховом раду. Потпуно одсуство међународне контроле и супервизије, корупција на свим нивоима, претње и физички напади на међународне службенике који се још труде на помоћи Србима и

одсуство елементарних права и слобода, слика је данашњег Косова и Метохије чији властодршци очекују да их свет призна и подржи и поред таквог понашања према хришћанским вредностима и слободама других заједница. Док међународни и косовски званичници упорно ћуте, док ћуте и представници косовских невладиних организација које се баве (или би требало да се баве) људским правима, једино се за сада чује глас Цркве и појединих медија у Србији који су се активно ангажовали око овог случаја.

Питање Ђаковице није питање парчета земље и неких рушевина храма око којих Црква беспотребно диже галаму, већ питање слободе, поштовања закона и моралне кредибилности друштва и међународног присуства на Косову и Метохији. Ђаковица је огледало у коме се огледа нова косовска власт и од тога да ли ће се питање Ђаковице као и друга слична питања решавати по закону и правди у великој мери треба да зависи какав ће однос према ситуацији на Косову постојати у демократском свету који почива на тим вредностима.

протосинђел Сава Јањић, Манастир Високи Дечани, 17.07.2008.

ЗАТИРАЊЕ СРПСКИХ ТРАГОВА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ СЕ НАСТАВЉА

У најновијем насртају виртуелне „љубави“ и разумевања између Срба и Шиптара под окриљем међународне заједнице, коју пропагирају извесни кругови српског народа, поново је свом силином на површину избило ружно лице реалности и вратило нас у стварност, коју свакодневно проживљава већина Срба на Косову и Метохији.

Већ више пута током двадесетог века рушен и сакрнављен храм Свете Тројице у Ђаковици, поново је мета шиптарског терора. Ових дана насрнули су на њега грађевинским машинама, да затру и уклоне остатке храма, до темеља срушеног још 1999. године. Неколико претходних дана грађевинске машине свакодневно рашчишћавају остатке заветног храма Слободе, који су Срби у Ђаковици заједно са Спомен костурници први пут подигли након Првог светског рата у знак сећања на сународнике погинуле током ослобађања Косова и Метохије, безобзирно стављајући до знања Србима да Шиптари не желе више никакво подсећање на њих у Ђаковици.

Да бесмислао читаве ситуације буде већи, овај храм налази се на списку

Чују се, такође, ових дана и гласови да органи општине Ђаковица намеравају да земљиште на коме је храм био подигнут, одузму од Епархије рашко-призренске и пренесу на општину Ђаковица. Пре само годину и по дана, да се подсетимо, на месту порушене цркве мученице, постављен је споменик терористима УЧК, са перспективом да он касније буде замењен меморијалним комплексом поменутој терористичкој организацији.

Међународна заједница у лицу КФОР-а и УНМИК-а толерише све досадашње злочине почињене од стране Шиптара, прећутно им одобравајући и саглашавајући се са уништавањем српског народа, српске културе и српске имовине на Косову и Метохији, потврђујући тиме да је независно Косово пројекат осмишљен и наметан од стране Америке и западних сила, у коме су Шиптари само орган и тренутни добитници. Под влашћу међународне заједнице у протеклих осам година, Шиптари врше духовни и национални геноцид над српским народом, неометано чинећи највеће злочине у периоду „мира“.

Црква Св. Кнеза Лазара у Пискотама код Ђаковице

храмова који треба да буду обновљени у оквиру процеса обнове на основу Меморандума, али су Шиптарски представници у Комисији за спровођење обнове одмах на почетку захтевали да се храм у Ђаковици, као и манастир светих Архангела, изузму из процеса обнове. Српски представници у Комисији (представник СПЦ и представник Министарства културе из Београда), прећутно су се тада сагласили са овим захтевима Шиптара, те стога у протекле две и по године на поменуто два локалитета нису извођени никакви радови на обнови. Врло брзо, нажалост, стигло је време да беремо горке плодове овако поразног и дефетистичког става српских представника.

Остаци цркве Св. Кнеза Лазара у Пискотама, јуни 1999.

Најопаснији је, међутим, дефетизам који се примећује у одређеним круговима Срба, чак и у редовима клира СПЦ, и прихватање независности Косова и Метохије као неминовности, иако она није остварена, и налази се само у претњама западних моћника. Ширење тога духа паралише стваралачке и динамичне снаге у српском народу.

Срби морају одлучно и истрајно преко својих органа и институција захтевати од међународне заједнице, да спречи даље вршење злочина над Србима и досадашње злочинце Шиптаре да приведе правосудију.

*Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска,
26.09.2007*

ОБРАЋАЊЕ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА МИСИЈИ САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ УН

Ваше Екселенције,
Уважена Господо,

Веома ми је драго да могу да Вас поздравим у овом православном српском манастиру Грачаница, који ускоро слави 700 година свога постојања.

Овај и други наши средњовековни манастири и цркве из доба Немањића су неухотни сведоци присуства и живота Срба на Косову и Метохији скоро 1000 год.

Ви сте о Косову, уверен сам, много слушали и много научили у последњих десетак година. Али то није довољно за доношење непристрасног решења када је будући статус Косова у питању.

Стога, веома ценимо Ваш труд и жељу да се лично уверите у стварно стање на Косову у последњих осам година. Та истинољубивост Вас је и довела овде да на лицу места сагледате пуну истину пројављену кроз чињенице.

Господо, ред држи небо и земљу. Правне норме и морални принципи су темељи демократског света. Очекујемо од Вас да ти принципи

150 црква и манастира спаљено, срушено и вандализовано. (Тачан преглед имате у овим публикацијама: Распето Косово и Мартовски погром, који ће Вам бити уручени). Чак ни мртви нису имали мира. Многа гробља су вандализована, а споменици порушени, гробови раскопани и кости разбацане.

Ти злочини достигли су кулминацију у стравичном погрому извршеном од стране преко 50.000 албанских екстремиста над Србима и осталим неалбанцима 17. и 18. марта 2004. г.

Једна трећина Срба од оних који су живели на Косову и Метохији до 1999. године, а која је остала да и даље живи овде, већ осам година живи у гетоима, логорима, енклавама опасани бодљикавом жицом и лишени свих људских права: права на живот, слободу кретања, коришћење верских слобода (посете храмовима, гробљима), могућност рада (чак и обраде своје имовине), нормалне здравствене заштите, школовање деце и тд.

Резолуција СБ 1244 на основу које је међународна заједница дошла на Косово и Метохију ни до данас није имплементирана. Све што је

НЕСЛАГАЊЕ СА МЕМОРАНДУМОМ

Дана 2. октобра 2007. у просторијама Министарства за Косово и Метохију, уз учешће представника више министарстава, одржана је седница проширеног *Савета за обнову и изградњу храмова Епархије рашко-призренске и косовско-метохијске*, основаног 2003. године. Седници је председавао Његово Преосвештенство Епископ рашко-призренски др Артемије.

На седници је расправљано о моделима обнове српских светиња на Косову и Метохији. Као прихватљив оцењен је модел који спроводи Епархија уз помоћ државе Србије, обнове који омогућава њихов одрживи развој. Савет је подржао предочене активности на више манастира на којима обнова започиње или се наставља у овој години.

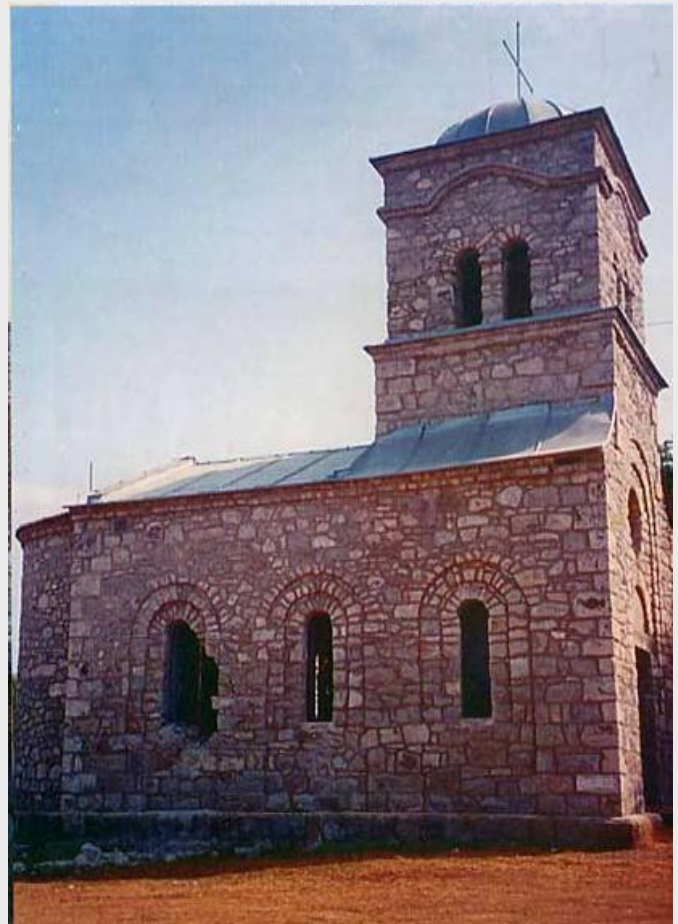
Посебно је исказано неслагање са процесом и последицама обнове према Меморандуму о разумевању 2005. Алармантан је податак да је на једној од локација у Ђаковици, која се обнавља према Меморандуму, у току уништавање и последњих трагова цркве Свете Троице од стране шиптарских терориста. Ова црква је срушена 1999, поново девастирана марта 2004. и данас се скриви и то у процесу "обнове".

Савет за обнову Епархије рашко-призренске

буду примењени и на нас. Дупли стандарди, који су до сада често примењивани, нису израз правдољубивости.

У протеклих осам година, од јуна 1999. године, ти принципи и те етичке норме су протеране са Косова и Метохије и поред присуства међународне заједнице у лицу КФОР-а, УНМИК-а, ОЕБС-а и других међународних институција и организација.

За тих осам година на Косову и Метохији почињени су безбројни злочини: етничко чишћење кроз прогон 250.000 Срба и припадника других неалбанских заједница – Рома, Ашкалија, Египћана, Јевреја...; убиства недужних цивила (око 1.300) од мале деце до 90-годишњих старца и старица; киднаповање више од 1.000 лица за чију судбину ни до данас не знамо ништа; стотине села сравњених са земљом; десетине хиљада кућа спаљено, опљачкано или насилно узурпирано;

Оштећена црква Св. Илије у Бистражину код Ђаковице

тамо записано и обећано, није испуњено, бар што се тиче Српског народа.

Међународни стандарди, нису испуњени ни по једној тачки. То најбоље илуструје неостварено право на повратак свих прогнаних лица на своја огњишта.. За осам година од протераних 200.000 Срба није се вратило ни 2%. А и ови који су се вратили живе у немогућим условима, често нападани, плљачкани, убијани.

Гробље у Таковици

Највише су затајили правосудни органи. Од толиког броја почињених злочина, скоро нико није идентификован и изведен пред лице правде. О томе најбоље сведочи извештај "Human Rights Watch" од 30. маја 2006. године, којег ћете добити уз остале материјале.

Резолуција 1244 заговара мултиетничко Косово. Оно је такво било до јуна 1999. г. Сви градови су били истински мултиетнички. Данас, нажалост, то више нису, јер је извршено етничко чишћење нарочито у градовима. Навешћемо само пример Приштине. До јуна 1999. г. у Приштини је живело 40.000 Срба. Данас их има једва сто душа. Да ли се онда Приштина може назвати мултиетничким градом? Или Пећ, Призрен, Урошевац, Клина, Србица и тд. Где Срба уопште нема.

Уважена господо, без стварања услова за одржив повратак прогнаних и

Задушнице на гробљу у Таковици

њихов нормални живот, илузорно је тражити решење за Косово. Неће се наћи.

Треба знати да питање Косова није само питање СБ, већ пре свега питање демократске, међународно признате државе Србије и српског народа који је овде вековима живео и стварао своје културно наслеђе, које албански екстремисти у последњих осам година немилосрдно уништавају. Не само 17. марта, него и пре њега и после њега, све до данас.

Поред тога, нама међународна заједница (СЕ) одређује и намеће да нам неке наше уништене светиње обнављају управо они који су их рушили, дакле, Албанци. Нашта пак та обнова личи, рећи ће Вам после нас у пар реченица Директор Репу-

бличког завода за заштиту споменика културе г-ђа Гордана Марковић.

И да завршим. Косово и Метохија је колевка српске духовности, српске културе и српске државности. Не мит, него духовни идентитет српског народа, без кога Срби као народ не може да постоји.

Стога српски народ у целини, као и Држава Србија, никада неће прихватити било какво и од било кога наметнуто решење, које Косово и Метохију одваја од Србије под било каквим називом то било.

Ми решење видимо само у суштинским преговорима и компромисном решењу прихватљивом за обе стране. Само такво решење може бити гарант мира и стабилности региона Балкана, па и шире.

Захваљујемо се на пажњи.

Епископ Артемије 27.04. 2007. год.